

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl. — cr.
" " " " 1/2 anu . . .	2 " 50
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 " —
" " " " 1/2 " . . .	3 " 50

Pretiuu insertiuniloru:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele se se adreseze Redactiunei
dela „BISERIC'A si SCOL'A" in Aradu, la
institutulu pedagogicu-teologicu, éra banii la
secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu
din Aradu.

In cestiunea ameliorarei pozitiei materiale a preotiloru.

Credemu, ca damu espressionu unei convictiuni generali, candu sustienemu, ca unulu din cele mai mari rele, ce apésa cu atât'a greutate asupra tierii nóstre, este lips'a de capitale. Ar fi unu lucru de prisos, a insirá consecintiele cele funeste, ce le a produsu acestu reu de câtuva tîmpu încóci in tóte clasele societati din Ungaria, dar mai cu sêma in poporulu dela tíera, candu tóta lumea scie, ca o multime de oameni devinutu proletari numai prin aceea ca conscriu de alt'a a. sau alta impregiurare, pentru ca se si ajutoareze unei lipse momentane de bani, au cadiutu in ghiarele usurariloru, cari prin camete ne mai pomenite le au inghititu tóta averea, aruncandu-i pre strada din casele si mosiele loru. Cine nu cunósce astadi izulime de familie, ce cu câti-va ani mai inainte avéu casa si mésa, mosióre si vite, ér astadi sunt pe strada, devenite proletari si cersitori! Si cine nu scie, ca victim'a usurariloru a cadiutu si nenumerate familie romane! Acést'a impregiurare este unu simptomu fórté trist, pêntru tíera si poporu, cu multa mai tristu este însa atunci, candu reului odata recunoscutu nu ne vomu síl'a a preveni, ca se ne potemu scapá de elu pre viitoriu prin formarea de capitale, unde poporulu in casu de lipsa se póta recurge dupa imprumuturi cu interse mici, prin care se se póta ajutá, si cari se fie pêntru elu binefacere ér nu ruina. Lips'a de capitale preocupa astadi fórté seriosu si cercurile mai inalte ale societati nóstre, si ele se vede, ca s'au convinsu, ca usurarii au devinutu pêntru poporulu Ungariei o adevérata plaga. Asia in dilele trecute corpurile legiutárie, pêntruca se previa acestui reu, votara o lege, pin carea decretara, ca usur'a in Ungaria se se stinga încátva barem inaintea justitiei. Cu acést'a inse si se va ajutá tierii fórté pucinu, pêntruca esperienti'ane aréta, ca usurarii sciu aflá destule medilóce, prin cari se scape de lege si se o faca ilusoria. Pêntru delaturarea acestai reu esista numai unu singuru medilócu securu: forma-

rea de capitale, si predarea loru in folosulu poporului pre langa interese ne'nsemnate.

Este adevératu, ca statulu ar fi primo loco chiamatu a preveni acestui reu prin infientiarea de bance populari. A asceptá inse acést'a dela statu astadi, candu scimu cu totii, ca elu condusu de multe de tóte s'a inecatutu in datorii, si numai cu mari greutate mai este in stare a-si suportá sarcinele sale, ar însemná a asceptá dupa vorb'a romanésca, „se ploué turturele.“

Deci dára nu avemu alt'a de facutu, decâtu ca precum in tóte ale nóstre suntemu avisati la poterile proprii, asia si in directiunea acést'a se recurgemu la poterile nóstre si prin asociare se ne infientiámu fonduri proprie, pre cari noi se ni le administrámu, si noi se le damu ómeniloru nostri spre fructificare.

Ei! dar cine se începá? De sicuru „lumin'a lumii si sarea pamentului,“ preotimea. Ea este chiamata in locul primu a ingrigi de binele poporului incredintiátu pastoriei ei. Ea este clas'a „alésa“ a servi de modelu in tóte afacerile vietii poporului, ce lu-conduce. Ea are dar misiunea a pureede cu esemplu si in directiunea acést'a.

Daca preotimea va imbracisiá cu caldur'a meritata ideia infientiarii unui fondu pêntru ajutorierea preotiloru din dieces'a Aradului, despre care vorbirámu in numerulu 5 alu acestei foi, atunci nu-si creéza numai siesi unu scutu pêntru timpuri grele, ci statu-esce unu esemplu puternicu in desvoltarea economica a poporului nostru.

Este unu lucru cunoscutu, ca omulu, carele se bucura de creditu, si se folosese bine de creditulu seu, lucra in tóte intreprinderile sale cu mai mare inlesnire si cu mai mare folosu, pêntruca in unu astfelu de casu nu lucra numai cu poterile sale proprie; ci in lucrulu seu intrebuintiéza si poteristraine, din folósele carora apoi re'torce stepanului, dela care a imprumutatu respectivelu poderi o cuota anu-mita si i remane si lui aceea ce i compete dupa lucrulu seu.

Creditulu jóca astadi mai in tóte întreprinderile o rola fôrte însemnata, ba mai cà nu este întreprindere mai de ceva, carea se nu fie împreunata cu operatiuni de creditu. Agronomulu, comerciantulu, industriasiulu etc. este avisatu la creditulu seu, ca prin acel'a se si-cascige bani. Acesti bani ii prefăce in poteri de lucru, de cari are trebuintă, dacă voiesce, se luere cu succesu mai mare si cu folosu mai multu.

Noi scimu, cà preotulu nostru, avendu in multe locuri o parte din venitu din sessiunea parochială, este necessitatu a portă economia de pamentu, scimu apoi cà elu este chiamatu a portă o economia càtu mai buna si mai ratională, ca poporulu se póta înveta delà elu si in acesta directiune; scimu inse si aceea, cà pentru a poté face tóte acestea trebuiescu poteri de lucru, cum animale, instrumente, servitori etc. Pentru procurarea tuturor acestor'a trebuiescu bani. De unde inse se-si procure preotulu bani eftini, dacă voiesce se luere cu folosu? De sicuru, cà precum in alte este mai usioru a alergă dupa ajutoriu la ai tei, asia si in casulu, de care vorbimu, este mai bine si mai acomodat a alergă la ai soi, cari cu orice pretiu voiescu se-lu ajute, resp. la fondulu menitu pentru ajutorirea preotiloru. Dar poté cà ne va reflectă cineva, cà sessiunile parochiali, dacă preotulu nu dispune de lucru, se potu esarendă. Este adevăratu, cà si acést'a se poté, inse acestu modu de usufructu alu sessiuniloru parochiali are doue parti rele, si anume: mai antaiu nu aducu preotulu, decâtu unu venitu fôrte nensemnatu, ér alu doilea prin esarendare se lipsesce poporulu de unu medilocu însemnatu in desvoltarea lui economica, de esemplulu preotulu, delà care se pretinde, si cu dreptu cuventu, ca se fie modelu in tóte. Apoi prin aceea, cà preotulu si-luera insusi sessiunea sa, si merge se-si controleze lucratorii sei etc are ocaziune a veni mai desu in atingere cu poporulu, a-lu cunoșce mai bine, si asia a-lu poté înveta si lumina mai usioru. Poporulu de alta parte vedendu pre preotulu seu activu si ingrigindu-si cu diligenția si acuratetia economi'a se indemna si elu la mai mare activitate si acuratetia in lucrulu seu, carele aducendu mari folóse, ridica vedi'a preotulu, si producu in poporu convictiunea, cà esemplulu preotulu este cea mai mare binefacere pentru elu! Pre calea acést'a preotulu si-casciga increderea, iubirea si stim'a poporulu seu, lucruri, fara de cari preotulu nu si-póte nici decâtu implini chiamarea sa. Altfeliu, dacă preotulu nu caută, ca pre calea acést'a se vina mai desu in atingere cu poporulu seu, se forméza între elu si poporu unu felu de castă, carea produce fôrte adesea ură si nentielegeri între preotu si poporu, cu consecintiele loru funeste pentru ambele parti.

Cātu de dese sunt apoi momentele acelea, in cari omulu este necessitatu a merge si a luă imprumuturi! In lips'a de fonduri proprii omulu este silitu a alergă la usurari, ca se scape de unu necazu momentanu, si crediendu, cà si-ajuta si-pregatesce insusi rele si mai mari, ba de multeori ruin'a sa. Si-va luă dóra refugiu la institutele de creditu din tíera?

Este adevăratu, cà si acestu medilocu poté se se arete multora de bunu; inse scimu cu totii, cu câte necazuri ajunge romanulu la imprumutulu delà strainu, deci se nu ne magulimu cu astfeliu de ilusiuni, pentru cà credemu, cà am gustatu pana acum din binefacerele straine, si scimu càta amaratiune producu. Ne parasescu de regula atunci, candu ne dóre mai tare, si ne este lumea mai dragă.

Si apoi se nu avemu noi atât'a ambitiune, ca se ne formămu noi fondurile nóstre, conditiunile nóstre de progresu proprie candu scimu, cà numai aceea ce noi insine ne facemu este bunu pentru noi! Suntemu securi, cà nu ne va dispută nime, cà precum omulu privatu, dacă este avutu, este stimatu de lume, tocma asia este si in mare, numai acelu poporu este stimatu, si mare, carele posedă forcie însemnate materiale si spirituale. Francia a fost batuta, inse Francia este si remane mare, pentru cà posedă forcie însemnate materiale si spirituale.

Deci avemu mare îndatorire se grigimu de a procură poporulu nostru càtu mai in graba astfeliu de forcie, se-i creămu fonduri si capitale de totu felulu, se lu scapămu din man'a usurariloru. „Preotii cu crucea-in frunte“ se încépa cu fondulu preotiescu, ca poporulu se aiba unu esemplu, caruia se urmeze apoi si elu, se-si creeze si elu prin asociare fondurile sale propriu, si astfeliu se i dămu ocaziune a-si pune basa prin lucrulu, crutiarea sa si fara ajutoriu strainu la o sórte mai buna.

Dacă-dara preotiunea noastră si-va pune la inimă înfientiarea unui fondu preotiescu, a caruia necesitate se simte atât de multu, si va contribui regulatu dupa poteriile sale; atunci se ascuréza facia de calamitatile ce ne potu întempina pre fiecare din noi, pentru casuri de bóla, neputintă, mórte si altele, si-formeaza unu capitalu, din care poté luă imprumuturi eftine, pentru ca se-si póta portă cu mai mare usuratate si cu mai mare succesu economi'a sa si astfeliu a-si înmulți venitele sale, si statuesce unu esemplu puternicu in desvoltarea economica a poporulu, cu carea merge mana in mana si dotatiunea preotulu.

Scol'a confessiunala elementara.

Societatea, pră a cărei flamura strelucese de-vis'a: „adeveru si dreptate“, are datorintă sacra, se se ingrigesca de atâte institute auxiliare de educatiune, câte receru necesitățile omenesci; seu cu alte cuvinte: liserie'a trebuie se sustiena atâte scole confessiunale, câte receru spiritulu timpului. Complesulu tuturor sedelor confessiunale trebuie se aiba una simetria, càci întmentrea n'are scopulu acel'a nobilu, ce trebuie se-lu aiba.

In lini'a primă punemu deci scol'a confessiunala elementara, carea si voimu se o analizămu cu de a menuntulu.

Partile constitutive ale acestei'a sunt: înveta-toriulu, elevii si localulu necesariu. Dacă

vom fi statoritu raportulu dintre aceste parti, atunci nu vomu aflá nici o greutate a exprima veridictulu asupra intregului, adeca a scoléi ca atare.

Dela invetiatoriu se recere inainte de tote se fia icon'a moralitatii, atátu in vorba, cátu si in fapta. Dar ca se fia cineva intru adeveru moralu, trebuie se simtiésca si se pricepa in tota estensiunea insemnatatea conceptului „moralu.“ Moralitatea si-manifestéza valoarea sa, daca omulu nu are se suferé nici odata imputári din partea forului internu, adeca a consciintiei, si acést'a se intempla numai atunci, candu precepe mai de aproape referintiele vietiei sociale. Candu dicemu acést'a ceremu dela invetiatoriu cunoscintie vaste, cáci numai asiá va poté precepe datorintiele reciproce ale omeniloru, numai atunci va scéi care sunt de acceptatu si care de condamnatu, si numai astufeliu va poté representá si professá moralitatea. Dar mergemu si mai departe; ca se pota fi invetiatoriu icon'a moralitatii trebuie se cunósca si joela psihologicu din individi, cáci acést'a stimuléza fórté adeseori referintiele vietii, si te sílesce se faci aceea ce nu trebuie se faci.

Cu unu cuventu: invetiatoriu e moralu, daca scéie ce locu i-compete omulu intre ceialalti, cumu se sí-lu sustiena si spre ce scopu.

Dela invetiatoriu moralu ceremu mai departe, se scéie propagá insusirea acést'a nobila. Spre scopulu acést'a e de lipsa se scéie patrunde in spiritulu altor'a, se se acomodeze in totu casulu impregiurariloru, intre care se afla glezii concrediti siesi, si astu-feliu pre nosimtite se sedésca in inimele fragede totu de acele mladitie, care sunt in stare se produca odiniora frupte ce le poti culege numai de pre arborele moralitatii.

Invetiatoriu provediutu cu aceste doué cerintie va corespunde totudeun'a chiamarei sale. Elevii concrediti siesi voru deveni stalpi neclatinati ai bisericei, cetatiani adeverati si membri potericii ai republicei universale.

Venindu la partea a dóu'a, adeca la elevii, nu avemu se dicemu nemicu specialu, deorace ei sunt pamentulu celu menitu se cuprinda si se produca frupte din sementi'a ce o semena invetiatoriu. Nu ne unimu inse la nici unu casu cu cei ce presupunu, cá unii prunci se nascu dotati cu daruri mari dela natura. Asertiunea ast'a e numai amagire, deorace toti ómenii sunt creati — multu pucinu — intr'o forma, prin urmare din fia care pruncu potemu face ori ce, numai se grigimu, ca desvoltarea corpului seu se se intemple dupa tote regulele educatiunei, cáci atunci sistemulu nerviloru operéza neimpiedecatu si invetiatoriu pote imprima intrensii ori ce masse de representatiuni.

Partea a dou'a a scoléi confessiunale elementarie asiá dara sta in legatura strinsa cu invetiatoriu, seu forméza cu acést'a unu intregu nedespartibilu.

Ce se tiene de localitate, acést'a trebuie se corespunda cerintieloru sanitare, adeca se fia construita din materialu sanetosu, se fia cátu se pote de spati-osa, pentru ca pruncii se nu se inbuldiesca si se

corumpa aerulu, care li-da viati'a. Apoi e de doritu ca localitatea se aiba si gradina spatiosa, carea ajuta invetiatoriu se lucreze cu succesu intru desvoltarea omnilateralá a eleviloru.

Acum se ne intorcemu si se consideramu scol'a confessiunala elementara ca atare, compusa din partile aceste trei, dar' asia dupa cumu le-amu aretatu. Dacá voimu se vedemu desvoltandu-se in vointi'a libera a eleviloru numai simpathia spre bunu, nobilu si frumosu, atunci tota speranti'a trebuie se ni-o indreptámu asupra invetiatoriu. Si invetiatoriu ni-va si satisface pre deplinu, cáci elu e consciu de chiamarea, sa, dacá nu se face invetiatoriu numai pentru ca se-si pota sustiené si densulu viati'a. Societatea, respective biserica se ingrigiesce ca sustinerea vietiei se fia pentru invetiatoriu lucru secundariu; i-pune la dispositiune tote midiloccele necesarie, pentru ca nu cum va din lips'a loru se fia necesiatu a-si imparti poteri si intru desvoltarea eleviloru si intru castigarea panéi de tote dilele. Scol'a confessiunala elementara in fientiata astu-feliu va produce ómeni, in cari se preamarese fienti'a cea nevediuata, creatoriu atotu potinte.

Au trecutu inse timpurile idealismului; veaculu nostru e alu progressului, si progressulu se mavifestéza numai in lucruri pipaibile seu in lucruri reali. Se vedemu asia dara cumu stámu in fapta cu scolele confessiunale elementarie, ce defecte se afla intrensele si cum le potemu delaturá?

Mantuitoriu a disu peccatosului: intorcete, si vei fi viu! Se fimu dara obiectivi, se ne recunoscemu si noi peccatele si indreptandu-le se intrámu éراسi in viatia! Pentru esceptiuni nu esista regula; asia dara dacá se voru aflá unele scole confessiunale elementarie, care se abatu dela regula, ce vremu se o exprimamu, acelor'a tota onorea! Afirmámu aici, cá stámu forte reu. Dar unde sunt fontanele reulu? Multi voru dice si cu totu dreptulu cá reulu celu mai mare jace in vitregitatea statului, sub alu carui scutu ne aflamu, si in acáru sacu fora fundu aruncámu sudorea feciei nóstre. In numerulu trecutu inse amu aretatu necesitatea pedagogica a scoleloru confessiunale in genere; asiadara dacá unu poporu, ó natiune si-vede periclitata esistenti'a sa, vede cá sub impregiurările cutari se alunga moralitatea, respective, simpathi'a spre bunu nobilu si frumosu din sinulu seu, atunci e datoriu se intrevina cu tote fortiele spiritului seu si se dica dusimaniloru „veto.“ Scolele sale confessiunale trebuie se iaie sub tutel'a loru moralitatea, carea se poté scapá de perire numai dacá insesi scolele acele voru posedé potere destulu de intensiva. Si poterea acést'a nu esista, pentrucá invetiatorii pre de o parte nu corespundu pretensiuniloru, ce le statoriremu la inceputu, ér pre de alt'a — si acést'a e partea cea mai simtita — bietii nu-si potu indreptá poteri numai spre desvoltarea eleviloru, cáci ei si chiar familiel au lipsa de nutrimentu. Invetiatorii nostri, in locu se-si largésca cerculu cunoscintieloru totu mai tare si astu-feliu se póta priveghiá cuscientiosi desvol-

tarea psihologica a elevilor, trebuie se apuce sap'a, fur'a si cos'a si se asude ca si ultimulu dileriu. Stiintele progreséza cu pasi gigantici; erorile se coregu, si metodele de corectiune se publica séu prin diuarie séu prin opuri anumite. De unde se-si póta procurá sermanulu nostru invetiatoriu miediele, din care se storca sucu de viatia datatoriu, candu nu are nici panea de tote dilele regulatu?

Aici trebuie se graimu cu tonu inaltu catra poporu in genere si catra conducatorii lui — preotii — in specia. Cautati tote midilokele possibile si asecurati invetiatoriloru esistentia materiala, cáci fora de invetiatori dotati bine, nu suntemu in stare se ne eliberámu de pericululu ce ne amenintia cu vehementia, de coruptiunea totala si in fine apoi de desnatiionalizare! Preotulu cu blandeti'a sa pote strobato pana in renuchii poporului, i-pote aretá in colorile cele mai vie prepasthi'a langa care ne aflámu; si poporulu nostru mai posiede una schintea de simtiementu moralu, pre care l'a ereditu dela strebunii sei, face totu ce dice preotulu, daca vede cá preotulu i-e sinceru intru tote; ti-dotéza pre invetiatoriu cumu se cavino si mi-ti-lu porta ca pre pálmí, daca nu l'a insielatu vre odata. — Asia dara partea prima a reului amu aretatu cumu se póte delaturá; jace cu deosebire in puterea pretimei.

Dar ce se facemu acumu ca se delaturámu si pre ceea lalta, adeca nequalificatiunea receruta a invetiatoriloru? Acést'a dispare de sine, cáci invetiatorii, nefiindu avisati la alte ocupatiuni, de cátu la desvoltarea eleviloru, se voru pune pre studiu, si-voru procurá diuarie si opuri corespundietorie si astu-feliu voru supleni pre incetulu defectele, cu care au esitu din pedagogie. Ér pentru de a evitá reulu acest'a in invetiatorii urmatori, forurile competenti trebuie se grigé-sca de infflorirea instituteloru pedagogice, se lo inzestreze cu poteri de ajunsu si corespundietorie. In instituttele pedagogice se se primésea numai de acei teneri, cari se vedu cá au aplicare si posiedu cunoscintie preparative.

Tote aceste sunt lucruri possibile, deci se si potu realisá pre incetulu, daca se va redicá vointi'a din tote partile, dar nu numai vointi'a verbala ci si cea factica.

Scoalele nóstre confessiunale elementare voru infflori pre di ee merge, si daca nu mai curendu, síguru generatiunea urmatoria va servi de modelu alu moralitatii; ér natiunea romana astadi cutropita se va renasce ca fenicea din cenusi'a sa.

Cine are urechi de auditu, se auda!

Teodoru Ceantea.

Religiunea si influinti'a ei asupra omenimei.

(Continuare.)

Tóta viéti'a spiritului omenescu se póte reduce la trei functiuni principali: simtiementulu, cugetarea si voi'a.

Totu ce se petrece in giurulu nostru, séu in internulu nostru provóca in noi, intru cátu ne atinge, séu placere, séu neplacere. Placere se provóca in noi

atunci, candu intemplarea, ce se petrece in internulu séu in giurulu nostru este in deplina armonia cu individualitatea nóstra, séu consuna pre deplinu cu aceea, ce dorimu, la din contra neplacere. Placere si neplacerea sunt simtiemente, ér organulu, in care se producu simtiementele lu-numimu inima. Inim'a este punctulu, in carele se concentréza tóta activitate spiritului omenescu, deórace, pentrucá se se provóca in noi unu simtiementu, este de lipsa, ca inim'a se-si caseige cunoscintia despre un'a séu alt'a intemplare, ce sta in legatura cu persón'a nóstra si dupa cum este apoi simtiementulu, ce se provóca prin respectiv'a intemplare in noi, de placere séu de neplacere; astfeliu tientimu, ca séu se-lu sustienemu in noi séu apoi se-lu delaturámu. Prin urmare in inima se concentréza tóte cele trei functiuni ale vietii spirituale. Asertiunea: „unde este comór'a vóstra, acolo va fi si inim'a vóstra“ da espressionu faptului, ca omulu se trudesce in totu decursulu vietii sale dupa aceea, ce produce in inim'a lui placere. Omulu ne doresce alt-ceva in decursulu vietii sale, decâtu nescisigá inimei sale placere si fericire. O placere si fericire durabila nu afla inse omulu ziditu pentrucá o viéti'a netrecetória, eterna, in nimicu trecetoriu, in nimicu in lume, oricátu se fie de mari comorile, comorile puse din obiecte trecetórie si peritórie, cu cari ar fi impresuratu in acésta viéti'a trecetória. Comorile lumiale si placerea ce o producu ele, nu ne indestulescu inim'a nóstra pentru unu timpu indelungatu, ci totulu esia numai momentanu. La adeverata fericire se inaltea omulu numai atunci, candu si-cauta fericirea sa nu de lucruri supuse peritiunii, ci la acél'a, care are viéti'a neperitória, la Ddieu. Inim'a nóstra nendestulita sa nemultumita in lume si-afla indestulirea si multumirea sa numai in Ddieu, dela carele „pucede tóta darea cea buna si totu darulu deseversitu la carele nu este schimbare, séu umbra de mutare.“ (Jac. 1. 17.)

Spiritulu omenescu posedu alu doilea facultate de a cunósce. Prin ajutoriulu celoru cinci simtiomulu capeta cunoscintie despre esistinti'a singureteceloru obiecte din lume. Din aeeste cunoscintie formámu prin ajutoriulu mintii notiuni, ér din notiuni prin ajutoriulu ratiunei idei si principie. Scopulu cunoscintiei este de a ne formá idei, respective de primí in consciinti'a de sine, séu in eulu nostru sufletescu in ideia totu aceea, ce esista. Consonare deplina a ideiloru, ce se forméza prin cugetare id spiritulu nostru o numimu adeveru. Omulu purece diendu in cugetarea sa dela fienteles marginite innaltia la ideia esistentiei unei fientie absolute. Astfeliu se recunósce pre sine de fientia marginid inse are convingerea, cá este ziditu pentru nemarginire. Ér nemarginirea, la care ne ridicámu prin ajutoriulu cunoscintiei nóstre, nu este alt-ceva, decâtu formarea ideii despre esistinti'a unei fientie absolute in spiritulu nostru. Totu scopulu cunoscintiei nóstre este adeverulu, ér adeverulu lu-aflámu numai in Ddieu.

A treia facultate principala a spiritului omenesc este voia. Prin voia se decide omul la executarea unei alte fapte. In voia omului se oglindeza ceretragă viața lui interna. Simtiementele produc in el nisuintie, er eugetare noastră este chiamata a ne nimănă, daca lucrurile, la care ne îndemna pre noi vityasuintiele noastre, corespundu naturei noastre, seu nu. prouintiele sunt foculariulu, din care purcede voia. nimăca are de scopu omulu, ca voia lui se fie indreptemta totdeauna spre bine, este datoriu, se asculte de dupatiunea sa, carea vorbesce in forma de conscientia, resu forulu, care ne spune ceeace este bine seu reu — epla vorbesce imediatu cu noi in fiecare momentu. năgea, ce ni o impune a o urmă in voia noastră aonscientia este voia lui Dumnedieu; er voia spiritui Dumnedieu este principiulu supremu alu voii noastre, do vatorintia tuturor datorintieloru. Acolo, unde influinta cea rea a peccatului nu a potutu dūpetrunde, ca se corumpa intregu spiritulu omenescu, u mcolo este vocea conscientiei unu indreptariu securu n formularea vointiei noastre. Omulu are posibilitatea acene a-si indrepta voia sa si in modu contrariu dela entralea aceea, ce i o impune vocea conscientiei, respectu, iue voia lui Ddieu. Liberu este omulu inse numai contunci, candu in voia sa se scie emancipa de placear ile si nisuintiele, ce le produce intrensulu partea umia animalica, corpulu seu, si acestea le supune vocei nimonscientiei sale, si si-formuleza vointia sa amesuratu espartii sale rationali. Libertate ascriemu dara numai alticelui individu, carele avendu posibilitatea de a se nu decide si in directiune contraria, si-indreptēza vointia sa. Prin tota libertatea noastră deci noi nu timentu mlu ajunge alt-ceva, decât a produce unitate deplina pūntre vointia noastră personala siintre voia spiritui Dumnedieu. Principiulu supremu alu vointiei nre, si fapteloru noastre este deci numai unulu: ca noi prin activitatea noastră se realizămu vointia lui Dumnedieu, prin care omulu tientesce a realiză binele in lume.

Din cele di se pana aci resulta, că omulu este in spiritulu marginitu, inse prin facultatile sale spirituali tientesce a se inaltia la nemarginire: a simti o fericire eterna, a cunosce adeverulu supremu, si a voi de binele in sensu absolutu. Tote acestea le afla inse strnumai la Dumnedieu.

In facultatile spiritului omenescu aflămu neconditionatu tendintia de a inaltia pre omu la adeveru, bine si fericire. La acestea inse lu-potu inaltia nu e mai atunci, candu in tendintia loru dupa adeveru, bine si fericire mergu mana in mana cu conscientia de Dumnedieu. De unde urmēza, că acēsta tendintia a facultatiloru spirituali este unu ce deosebitu de religione. Esperientia ne arēta, că omulu are religione, si mai nainte de a esista in elu tendintia, de carea vorbimu, si ea nu lu-parasesce nici atunci, candu acēsta tendintia incēta. In omu esista o dispusetiune inascuta pentru religione, religionea este in omu unu ce imediatu. — (Va urmă.)

Predica la santele Pasci.

Cristosu a inviatu din morti,
cu mōrtea pre mōrte calcandu I

Ni-a sositu cea mai stralucita serbatōre, ni-a sositu serbatōrea serbatoriloru! Diu'a invierii popōre se ne luminamu! Crestini se ne bucuramu! Si tu mirēsa multa duiōsa, biserica marita, ridica velulu negru si imbraca vestmentulu albu, vestmentu de serbatōre, cā ēca mirele teu gloriosu a esistu astadi din momentu ca dintr'o camera nuptiala, cu mōrtea pre mōrte calcandu! Er voi campane ale acestui templu santu, dati versu de bucuria, dati ca se resune pana la marginile lumei anuniarea gloriosei invieri a lui Cristosu!

Invierea lui Cristosu, dreptcredintiosi crestini, este dovad'a cea mai puternica pentru veritatea, adeverulu, religiei noastre. Asia au privit'o acēsta si apostolii, pentru aceea spre intarirea doctineloru predicate de densii, cu multa apasare se prpvocau ei la faptul invierii lui Cristosu, ba s. apostolu Pavelu, in epistol'a catra Corinteni se pronuncia espresu: „Daca nu a inviatu Cristosu, atuncipredicarea noastră este desierta, si credintia vōstra este desierta. (I. Corint. XV. 14.)

Daca astfelu, dogm'a invierii lui Cristosu este atātu de esentiala si indispensabila, incātu religi'a crestina conditionēza dela ea, va fi de mare interesu se scimu 1) istoria invierei lui Cristosu, 2) temeiulu pe care se predica ea, adeca marturia apostoliloru, si 3) pentru ce Cristosu n'a cerutu dela inimicii sei marturia despre invierea sa, pentru ce nu s'a aratatu elu si inamiciloru sei?

I.

Crestini! Dupace mantuatoriulu nostru pironitu pre cruce si-dete sufletulu in manile parintelui seu curescu, si din ran'a ce i facuse unu ostasiu cu suliti'a in costa, curse totu sangele din vine pana la unu picuru, Pilatu guvernatoarele ordină o comisiune speciala ca se cerce daca a muritu Cristosu cu adeveratu, ori nu a muritu, si numai dupa ce se constatā oficiosu mōrtea lui, a permisu lui Iosifu si lui Nicodimu, ca luandu corpulu de pe cruce se-lu inmormenteze. Era a dou'a di s'au adunatu fariseii si archierei la Pilatu dicendu: domne, ne-amu adusu aminte cā amagiatoriulu acel'a, inca fiindu viu a disu: dupa trei dile me voiu sculā; deci ordinēza sē se intarēscamomentulu pana a trei'a di, ca nucumva venindu invetia- ciei lui noptea se-lu fure, si se dica poporului cā s'a sculatu din morti. (Mat- XXVII. 62. 64.)

Ceea se pretinsera fariseii, Pilatu a si implinitu. Ei ordinara la momentu strajari inarmati.

Insa precandu incepeau diorile celei d'antai dile a septemanei, diorile duminecei, ēca s'a facutu cutremuru mare, cā angerulu domnului pogorandu-se din ceriu, a venitu si a pravalitu pētr'a de pe usia si siedeadeasupra ei. Faci'a lui erā ca fulgerulu si imbracamintea lui alba ca zapad'a. Si de fric'a lui s'au cutre-

muratu pazitorii si s'au facutu ca morti (Mat. XXVIII. 2—3.) Abia si-vinu in ori, strajarii pornescu la fuga si ei spunu cei antai la inimicii lui Cristosu invierea lui din mormentu. Dar archiereii si cu betranii jidoviloru, adunandu-se impreuna si tienendu sfatu, au datu arginti multi ostasiloru dicendu, spuneti: discipulii lui venindu nóptea l'au furatu precandu noi dormiamu (Mat. XXVIII. 12—13.) Insa cine se dee crediamentu la marturia cumperata cu banii, la marturia mintiunósa? Giuru impregiurulu mormentului, la usi'a si pe pietr'a mormentului dormindu ostasii, cum se nu fi simtitu macar unulu dintre densii sgomotulu ce s'a facutu acolo? Er daca au dormitu cu adeveratu, ei au potutu numai se viseze, insa de vediutu, n'au potutu se védia, se scie nici se spuna adeveru ceea ce ei au mintietu inspirati de inimicii lui Cristosu, cá discipulii lui venindu nóptea l'au furatu. Ce cugetati crestiniloru, se fi avutu discipulii lui Cristosu atáta cutesantia? Nu scimu noi cá, dupace judeii prinsera pre Cristosu si-lu legara ca pre unu criminalu, discipulii lui lu-parasira toti pana la unulu? Petru se lapadá de elu publice in trei renduri, asia de mare erá frie'a loru de judei. Ba ce este si mai multu, ei nici nu sperau invierea lui Cristosu; femeiloru purtatóre de miru, care li-a dusu scirea despre invierea lui, nu a datu crediamentu, inca nici insusi lui Cristosu, candu s'a prezentatu in midiloculu loru nu au voitu se-i crédia. Cu tóte acestea, in fine, ei totusi trebúire se creda in contemplarile si intuitiunile proprii, pentrucá Cristosu s'a prezentatu loru nu odatá ci de nenumerate ori, nu din departare ci de aprópe, ca viediendulu si pipaindulu se póta dice cu dreptate: „Pre acestu Cristosu l'a inviatu Ddieu, caruia noi toti suntemu martori.“ (Fapt. II. 32.)

Ci se vedemu acuma, óre marturi'a discipuliloru lui Cristosu, o putemu noi luá de basa sigura a convingerei nóstre despre invierea lui?

III.

Asia este crestiniloru, noi putemu cu consciinti'a curata se marturisimu invierea lui Cristosu pe temiulu probelor, ce ni-a lasatu santii apostoli despre ea. Cu adeveratu, dupa inviere elu nu s'a aretatu inimiciloru sei, cari mai nainte nu ascultara cuvintele si sfaturile lui, ci ii-a lasatu si mai departe in necredinti'a lor. Insa precum audireti, Cristosu nu numai s'a infacisiatu in naintea discipuliloru sei, ci elu li-a datu tóta ocasiunea si posibilitatea, pentrucá se-si formeze convictiune tare si neclatita despre invierea lui, deórace elu niciodata nu a pretinsu credintia temeraria si orba, siguru fiindu cá nu gasesce necredintiosii decâtu in aceia numai, cari nu cugeta indestulu la fundamentele pe care este asediata religi'a lui. Togmai pentru acést'a in religi'a nóstra nu aflamu adeveru, care se nu fia doveditu cu motive si argumente convingátóre, si, daca adeverulu mai este si faptu istoricu, se nu se dovedésca si cu argumente esteriore. Numai cá acestea, dupa natur'a lu-

crului, nu sunt luate cu privire la barfelele necredintiosiloru, ci conformu necessitatii psihologice credintiosiloru.

Asia stá lucrulu si cu invierea lui Cristosu. fiindu si adeveru religiosu si unu faptu istoricu, discipulii aveau trebuintia si de argumente esterne pentru a se convinge despre ea, si aceste argumente li imbiatu lor in faptul necontestabilu, cá Cristosu s'a prezentatu facia in facia mai de multeori inaintea lor. Nu cugetati insa cá apostolii au fostu ómeasia creduli, încátu se-si formeze convingerea lor o cestiune atátu de grava numai pe o simpla faim? Ati auditu, cá ei nici lui Cristosu n'au creditu din trodata, încátu mantuitoriulu a trebuitu se li impronecredinti'a lor: „O nepriceputiloru si tårdi la inima a crede tóte câte au vorbitu profetii! (Ioanu XXIV. 25.) Cu atátu mai pucinu potesocoti ca aci se fia vorba numai despre invierea rituala a lui Cristosu, despre triumfulu luminei asupra intunerecului, despre triumfulu sciintiei asupra nesciintiei. Acest'a este fructulu nu a pascelor prime, ci a timpuriloru urmátóre. La pascile prime si in cele 40 de zile urmátóre elu a facutu secularea sa din morti invederata la discipulii sei, si ei marturisesen numai despre o astfelu de inviere. Inviatu din morti Cristosu mai antain s'a aratatu la Maria Magdalina, Ioana, Mari'a lui Iacobu, Solomie si la celelalti cu densele, mai apoi la doi discipuli, cari calatoreau in Emausu si dupa aceea la altii unusprediece. Astfelu se facera ei marturia demna de credintia a santei invieri; astfelu servesce marturi'a lor de basa sigura a convingerei nóstre despre invierea lui Cristosu. Acést'a marturia ei ni-au predat'o inserisu in formade documente in sant'a evangelia, carea pentru noi este unu documentu infalibilu, unu documentu puternicu decâtu ori ce actu oficiosu dela Pilatu sinedrionulu judaicu, si decâtu ori ce marturia de istoricii profani. Pentrucá discipulii nu numai au scris invierea lui Cristosu ca actu complinitu, ci ei, luandu in socotintia placherile vietii, si persecutiuni sangeróse cu tóta energi'a si puterea cuventului, predicara in Ierusalimu, si orasiile pagane, pana cand fu adoptata de credintia via si constanta in biserice crestina.

Insa cum se ni esplicamu impregiurarea, cá mantuitoriulu nostru nu s'a prezentatu si inimiciloru numai discipuliloru sei dupa inviere?

III.

Invierea lui Cristosu, devoti crestini! nu este un evenemintu istoricu numai, ci deodata si unu actu divin, seversitu pentru mantuirea nostra, prin urmarile ea este obiectulu convingerei nóstre religióse si neobiectulu istoriei critice in generalu. Convingerea religiósa stá mai pre susu de ori ce argumente esterne, dovedi si marturii, ea este productulu fortieloru credintiei intime a sufletului. Fora acést'a credintia, cineva desi ar vedea pre Cristosu facia in facia, desinuar negá faptul invierei, elu este necapabilu d'a

prinde însemnatatea lui cu privire la misteriu-
l răscării noastre. Deoarece însă învețiaceii aveau
credința vișă și intimă, prin care ei pricepeau în-
țelesul lui Cristos nu numai după însemnatatea ei
istorică, ci și după cea religioasă, era foarte natural
Cristos după înviere să nu se prezinte decât
învețiacilor, și nu inamicilor, pentru că necredința
astăzi nu mai putea fi scopul religiei lui. Elu
și-a dat deja misiunea sa în fața popoarelor.

În adevăr dacă învierea lui Cristos ar avea
mai importantă un fapt istoric, atunci elu ar
trebuit să se prezinte la Pilat și la sinedri-
ul iudeilor și a cere dela ei actul oficial și au-
tentificat despre realitatea învierii lui. Însă întrebăm
de un fapt divin, cum e învierea lui Cristos,
ar pierde din maiestatea sa divină, dacă valoarea lui
am face atarnătoare dela marturiu unei autorități pro-
prie, dela un tribunal? Și oare scepticii moderni, ar da
credință, dacă Pilat cu sinedriul iudeic ar fi
publicat documente autenticate cu sigilul oficial
despre învierea lui Cristos? De sigur nu! Cine nu
crede istoriei și scripturii, nu va crede nici când
va vedea pre Cristos de față. Apoi faptele divine
au caracterul deosebit, că ele se manifestă liber
nu au trebuința de motivări ca faptele omenești;
manifestările lor ele poartă destulă putere convingă-
toare pentru cei ce au credință. — Și dacă Cristos
descoperit actul învierii lui și l-a făcut înve-
rătat, acesta a făcut-o nu cu privire la istoria cri-
stică, nici cu scopul ca pre inamicii și necredincioșii
și în mijlocul estere să-l cucerască, ci pentru că
ei credincioși se-l întărească, se-l înalțe și se-l
plăseze de bucurie în credința lor.

Altmintre adevărurile religiei, fie ele fapte
istorice ori ideale, și cu argumentele estere numai
se pot imprimă în sufletul nostru, dacă la pri-
mă și apercipiunea lor lucrează organul corespun-
cător, lucrează credința. Pentru că, precum la contem-
plarea estera Ddieu ni-a dat organe sensibile, așa
pentru cuprinderea adevărilor religiei, elu ni-a
dat un organ credinței, conștiința intimă a sufletu-
lui. Așadar învierea lui nefiind numai un eve-
niment istoric, ci deodată și un fapt al sănătății
noștre, un adevăr religios, al cărui organ acce-
ptabil este credința care lipsindu-se de deservire ini-
țialelor lui Cristos, usor nu-i putem explica pentru că
nu s-a prezentat înaintea lor, și nu a cerut
documente dela ei pentru învierea sa.

Credincioșilor! La cei ce lipsesc credința inimii,
nu o vor putea câștiga acestă nici cu marturiu apo-
stolic. Însă vedeți! Cristos nu se va certă cu ei
și nega învierea lui. Nu, elu nu are trebuința ca
ei să credă învierea lui, ci tu. Nici aceea nu pretinde
ca noi să te devingem. Tu însuși trebuie să învingi
necredința ta dacă vrei să fii credincios. În-
țelegi-o dară și atunci marturiu apostolic despre
învierea lui Cristos te va convinge și pre tine, și
dă-le loc, ca se mai cerci pre Cristos în momentul

vei eschiamă cu bucuria: Acestă este Cristos
pre care l-a înviat Ddieu! Acestă este
diu care a făcut Domnul să ne bucu-
ram și să ne veselim înțelesul. Noi cre-
dem în marturiu apostolic, credem în scriptura
și în marturiu credinței vie și constante trimisă
din generație în generație. Și precum la Pasca
prima, Cristos înviind s-a arătat credincioșilor
și învețiacilor: așa și astăzi și în tot timpul numai
sufletele credincioase și pot câștiga convingere despre
învierea lui, pentru că marturiu discipulilor este tot-
deauna sânt și convingătoare pentru ei. Căutați dară
a vă însuși prin credința voastră convingere firmă
despre învierea mântuitorului nostru, ca să sciti ser-
vatori cu demnitate diu sântelor Pașci. Amin!

Vincentiu Mangra.

Diverse.

□ II. Sa episcopul Caransebeșului Ioan Popas, vineri cu trenul de a meadii a sosit dela Sibiu la Arad, și totu în acea zi a plecatu la Caransebeș.

— Eri a sosit dela Sibiu și Preasfințitul Sa episcopul diecesan Ionu Metianu.

* Sinodul eparchiei Aradului e convocat, pe duminică Tomei, adică pe diu de 3/15 Aprilie a. c. conformu dispozițiilor din Stat. org.

+ Societatea de lectură a elevilor institutului pedagogico-teologic greco-oriental din Arad va aranja în diu de duminică Tomii o ședință publică în sala mare a institutului.

* Bibliografia. A esut de sub tipar broșura intitulată: „Asupra situației” care conține articole și foioșoare de Dlu Ionu A. Lapadatu, reproducute din „Orientul Latin”, cu privire la: 1) popor și viața socială. 2) școală și învățământ; și 3) foioșoare. Numele și reputația autorului în literatură sunt destulă garanție pentru valoarea internă a publicației sale. De aceea o recomandăm mai nimerită nu-i putem face decât reproducându-l aceluși cuvinte lui proprii. Eca ce dice elu în prefacia: „Triste împregiurări, în care trăim astăzi noi românii de dincoace de Carpați, m-a îndemnat a pune această cartică sub ochii publicului cetitoriu. Ea cuprinde o parte din articole și foioșoarele publicate de mine în ziarul „Orientul Latin”. N-am reproduș aceluși tot ce am scris în amintitul ziar, ci numai atâta cât mi s-a parut necesar pentru scopul publicației de față. Acestu scop este: de-a atrage înăoia luarea aminte a cetitorilor asupra acelor chestiuni de care trebuie să ne preocupăm mai mult în actuală noastră situație.” Acestă broșura de mare interes pentru publicul român se poate capeta la Dlu autor în Brașov, cu prețu de 60 cr. exemplariu.

— Conchiamare. Pre basă §-ului 30. din „Statute” subscrișii conchiamăm adunarea generală a „Reuniunii învețitorilor români gr. or. din Diecesul Aradului” pre joi după s. Pașci (31. Martiu s. v.) la 9 ore dimineața, în școală de lângă biserică catedrală din Arad.

Și, fiindu avisat de grele împregiurări, și de multe circumstanțe, cari ating învățământul, — invităm pre Domni învețitori și-i rogăm, să se străduască a lua parte la adunare, câtu mai mulți.

Arad în 15 Martiu 1877.

Giorgiu Popa, m. p.

vice președinte

Aureliu D. Romanu, m. p.

secretariu

Responsuri.

Unu preotu. Multiamimu de complimente, dar de publicatu nu le putemu publicá, pentruca se nu dănu ansa la imputări si suscep-tibilitati. Noi asteptămu alta dela Dna.

Unui aponimu. Scrisorile anonime nu le putemu lua in socotintia. Placa spuneti numele, si atunci ne vomu socoti.

Diui L. P. Pentru unu diurnalu belitricu mai potrivita. Scrieri pedagogice, seu alte de interesu publicu cu tota placerea vom publicá.

Parintiloru preoti, cari binevoiescu a ne onora cu predice pentru publicare, li observămu ca in prelucrarea prediceloru se tienă contu seu de ideile anului bisericescu seu de pericopele santei scripturi, căci altfelu, afora de predicele ocazionale, ele nu au interesu. Apoi se ni se tramita totdeauna de timpuriu, ca se se pōta publicá celu pucinu cu o septemana nainte de duminică ori serbatoarea la care se reportă.

Redactoru respundietoriu: **Vincentiu Mangra.**

49.
1877.

3—3.

Edictu.

Augustin Puticiu nascutu din Paulisiu si fostu preotu gr. or. in Paulisiu si pe urma in Siepreusiu, carele nainte de acést'a cu 8 ani si-a parasitu legiuita sa socia Sofi'a nasc. Ardeleanu din Aradu, fara se se scie unde se afla; prin acést'a e provocatu cumca de la prim'a publicare a acestui edictu in restimpu de unu anu si o di se se presen-teze naintea scaunului protopresviteralu din Aradu, — căci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia si in absinti'a lui se va pertractá si fini cu aduce-rea sentintiei, in sensulu canoneloru santei nōstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopresviteralu tienuta in Aradu la 17/29 Ianuariu 1877. **Ioanu Ratiu**, m. p. protopopulu Aradului.

Concursu.

1—3.

Se deschide concursu pentru vacantele parochii din Cottulu Bihoru protopresbiteratulu Pestesiuului.

1. Pentru Bratca cu terminu pana la 21. Aprilie v. a. c. in care dia va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 139. case câte una vica de cucuruza sfarimatu, 1. jugeru de pamentu, cartiru liberu cu gradina, si stōlele indatinat dele 180. numere.

2. Pentru Balnaca cu terminu pana la 22. Aprilie v. a. c. in care dia va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case câte una vica cucuruza sfarimatu, dela tota cas'a 20 cr. pentru fenu, dela tota cas'a una diua de lucru, cartiru liberu, si stōlele indatinat dele 180. numere. am-bele aceste parochii sunt de clasa a III.-a. Doritorii de a ocupá vreuna din aceste parochii sunt poftiti a-si trimite recursele lor instruate in intielesulu statutului organicu comiteteloru parochiale adresate subscrisului.

Datu in Brateca in 2. Martiu v. 1877.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine **Teodoru Filipu**, administratoru ppsesu.

1—3.

Pe bas'a ordinatiunei venerabilului consistoriu eparchialu gr. or. oradanu datulu 7 Martiu a. c. Nr. 100 Pl. se escrie concursu pentru deplinirea vacantului protopresbiteratu alu tractului Pestesiu, subsistinti'a protopresbiterala se cuprinde din urmatoriele: 1. Birulu protopresbiteralu usuatu dela preotimea parochiala din tractu. 2. Tacs'a pentru siedulele

de cununia câte cu 2 fl. v. a. 3. Parochi'a protopresbiterala in Lugasiulu inferioru cu emolumentele. a) Cortelu liberu cu gradina introvilana. b) Pamenturile (estravilane) parochi-ale de 9 jugere si 564⁰ □ catastr. c) Biru preotiescu deli 116 case, câte o mesura de cucuruza sfermatu, si stōlele indatinat. Recurentii au se produca documinte autentice despre acea: că pelanga sciintiele teologice au absolvit 8 clase gimnasiali cu succesu bunu, si că sunt binemeritat pe terenulu bisericescu si scolariu. Recursurile adresate comitetului protopresbiteralu alu Pestesiuului sunt de a si tramite la subscrisulu comisariu consistorialu in Oradea-mare pana la 1/13 Maiu a. c.

Oradea-mare, 10 Martiu, 1877.

Pentru comitetulu protopresbiteralu **Petru Suciu**, comisariu consistorialu

2—3

Pentru statiunea invetiatorēscă din comun'a Ch. Apaf in protopopiatulu Oradii mari, se escrie concursu, cu terminu pana in 10. Aprilie a. c. c. v. candu va fi si alegerea. Emolumintele sunt: bani 60 fl. 1/4 de pamentu clasa II. 15 cubule de bucate in grauntiu (10 de grău 5 ordiu) acci-dentiile cantorale, cortelu liberu si paie de incalditulu scōlei. Concurrentii au a-si adresá recurserile comitetului parochialu trimitiandule de adreptulu la protopopulu Oradii mari pana la terminul prefiptu, avendu in cutare Dumineca a se aretá in St. Biserica, spre a-si dovedi desteritatea sa in cantari.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica**, protopopulu Oradii mari ca Inspectoru.

2—3

Pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scōl'a confessiunala din Chechesiu, se escrie concursu. Emolumen-tele sunt: a) 122 fl. v. a. b) 40 meti bucate, jumătate grău jumătate cucurdu; c) 12 stangini de lemne, din care are a se incaldi si scōl'a; d) cortelu liberu cu gradina de legume. Recurentii se-si adreseze recursele lor, intitulate comite-tului parochialu din Chechesiu, la oficiulu inspectoralu alu Săcasului pona in 29 martiu st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Chechesiu 25 febr. 1877. Comitету parochialu.

In contielegere cu **Procopiu Lelescu**, inspectoru.

3—3

Pentru parochi'a vacanta Cosdeni in care din lips'a recurrentilor nu s'a potutu efeptu alegerea tienuta la 31. Oct. a. t. 1876. — se escrie concursulu nou pelanga emo-lumintele: pamentulu parochialu de 8 cubule, stōle si biru dela 110 numere de case, cartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimite recurserile instruate cu tōte documintele prescise in Stat. org. protopresbiterulu Pápmezeulu D. Elia Moga pana in 27 Martie a. c. v. — éra in 29 martiu se va tiené alegerea.

Cosdeni 26 fauru v. 1877. Comitету parochialu.

In contielegere cu **Elia Moga**, protopresbiterulu tractualu.

3—3

Pentru ocuparea postului de capelanu langa neputin-tiosulu preotu din comun'a Herendesci, in protop. Lugo-siului, cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu pana la 20 Martiu vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 20 jugere de pamentu aratori si pentru fenatiu, un'a a treia parte atātu din birulu preo-tiescu, cātu si din stol'a usuata si platiu parochialu de unu jugeru pamentu intravilanu.

Recurentii au a-si adresá recursele timbrate si instruate in intielesulu statut. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. din Herendesci si ale tramite Diui Georgiu Pe-steinu protopresbiteru in Lugosiu.

Herendesci 26 fauru 1877. Comitету parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.